

עמוס בן גרציה ז"ל
עמרללה בן זוליקה ז"ל
עדנה בת שוקת ז"ל
אבנר בן מיסה ז"ל
יוג' בן מרים ז"ל
מזל בת רות ז"ל

לרפואת

מיטל שמחה בת עליזה
עשור בן אסתר
אתי בן יוסף
טליה בת חווה

הרב שי עובד שליט"א
ראש כולל "חיים שאל" ע"ש מרן החיד"א זיע"א

בית עובד

דבר ה' בזה

מנושאי השיעור:

איסור ביטול תורה ושיחת חולין | למה ביטול תורה זה כל כך קשה? | מה הכרטיס שלנו להרוויח מיליארדים?? | ה' בוכה על אותו אדם | מה נקרא לבזות את התורה ח"ו? | על מה תחילת דינו של אדם? | הגר"א - אל תברך ברכות ק"ש | למה אנשים מזלזלים בתורה? | מה יעשה אדם שבאים עליו ייסורים? | אין קץ לשכרו | מה עשה החפץ חיים כל ליל כיפור? | לומד בזמן שאסור ללמוד | מאיפה באים החמאס?? | חידוש מכף הקלע.. | עצת חז"ל לביטול חרדות

איסור ביטול תורה ושיחת חולין

מה זה "אסור בשיחת חולין"? אנחנו נבאר את זה בעזרת השם להלן. המקור של מרן זה במסכת סנהדרין בדף צ"ט. שם הגמרא אומרת - מה זה דבר השם בזה? כל שיכול לעסוק בתורה ואינו עוסק בתורה זה כביכול מבזה את דבר השם.

ביו"ד סימן רמ"ו (סעיף כ"ה) כותב מרן: "כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק או שקרא ושנה ופירש להבלי העולם והניח לתלמודו וזנחוהו וזה בכלל כי דברה' בזה. ואסור לדבר בשיחת חולין." טוב, אז מרן מביא לנו כאן איסור של ביטול תורה, או שאדם ששנה למד ופירש מהתורה לדברים אחרים. והלכה שלישית: שאסור לאדם לדבר בשיחת חולין.

למה ביטול תורה זה כל כך קשה?

יושבים בקרנות ובטלים, או משיחים בדברים בטלים. חז"ל אומרים: "החיים והמוות ביד הלשון." אז מה הפשט של זה? הפשט הוא כזה - אם אומרים לאדם: "יש לך פה כרטיס גורלי, או שאתה זוכה ב-20 מיליון, או שאתה הופך להיות בעל חוב 20 מיליון". מישוהו היה שולח את הכרטיס הזה? לא.

אז רבנו יונה, באיגרת התשובה, (דרש א', דרוש א') כותב כך: "וכשבני אדם פוסקים ממלאכתם ומעסקיהם, הולכים לבתיהם, יושבים בקרנות, והם בטלים" - בן אדם סיים את העבודה שלו, הלך הביתה, אכל, נח, חזר לאישה, עזר לה עם הילדים. שבע, שבע וחצי, שמונה וחצי, נו, עכשיו מה אתה עושה עם עצמך? אז אומר רבנו יונה: "והולכים

מה הכרטיס שלנו להרוויח מיליארדים??

נהיה בעל חוב בלי סוף, בר מינן.

החפץ חיים (בתורת הבית, פרק ג') אומר: "חשבנתי: אדם מדבר כך - 200 מילים בדקה! ואם זכית לדבר בדברים טובים. כגון - דברי תורה, דבר מצווה, מחמאות, וכן על זה הדרך, אז אתה מרוויח כל יום - "מיליונים של מלאכים שמלווים אותך, מיליונים של מצוות." ואם חס ושלום אדם עובד באיזה מקום ששם צריך לדבר

אז ככה רבי שמעון אומר: זה הפה שלנו! הפה שלנו בנוי ככה: או שאתה מרוויח מיליארדים איתו, או שאתה צובר עוונות בלי סוף איתו. זה הפה של הבן אדם. או שאתה נהיה בעל חובות שתצטרך אחר כך להתגלגל ולשלם מאות שנים בכף הקלע על מה שהוצאת מהפה, או נצח נצחים שכר על מה שלמדת תורה בפה. ככה אומר החפץ חיים: "החיים והמוות ביד הלשון" זה כרטיס גורל. או שאתה

להיות בעל חוב של 20 מיליון, זה לא כמו פה בישראל שאתה יכול בהוצאה לפועל לעשות איחוד תיקים 100 שקל בחודש...

1

כותב: "אי אפשר להכניס את זה בחשבון כמו שאי אפשר להכניס בחשבון את השכר, אי אפשר להכניס בחשבון את העונש." בר מינן. **זה החיים והמוות ביד לשוננו.**

כל הזמן לשון הרע, ללכלך על המשרד הזה ועל המשרד הזה ועל הפקידה הזאת ועל הרב הזה ועל האיש הזה. על אותו אדם שמרכל אומר החפץ חיים - **אדם יעלה למעלה, אין קץ לעונש שלו.** אי אפשר לחשבן את העונש שלו! הוא

למה ה' בוכה על אותו אדם?

ומישהו אומר לו: "יש פה כתבה, חבל לך על הזמן, בוא תראה מה כתבו פה." מה הוא יעשה לו? ישבור לו את הראש לבן אדם הזה! "תלך ממני! מה יש לך? יש לי שבע דקות!" **חפץ חיים כותב: "70 שנה מול נצח נצחים זה כלום, כלום, כלום, כלום, כלום!"** אדם אומר לך: "בוא איתי טיול, בוא איתי מסעדה, בוא תראה כתבה, בוא תראה סרטון, בוא תראה!" זה לוקח לך את החיים, מוחק לך את החיים! לכן הקדוש ברוך הוא בוכה על מי שיכול לעסוק.

אבל מי שלא יכול לעסוק - לא במצב בריאותי תקין, אדם חייב לעבוד, צריך לאכול, צריך לחזור לאישה. אבל אם הוא מכוון את כל זה בשביל התורה, עליו החפץ חיים: "זה מחצה על מחצה, כאילו למד חצי יום." לכן אדם לא יבטל את הזמן שלו. חבל, אין זמן!!

לכן בוכה ה' על מי שמבטל תורה. הקדוש ברוך הוא בוכה על מי שיכול ללמוד ולא לומד. למה הוא בוכה?? החפץ חיים מביא משל. היה מלך אחד שאהב את העם שלו. קרא לכמה אהובים, אמר לו: "תשמעו, תיכנסו עכשיו פה לאיזשהו מקום ותתחילו לאסוף יהלומים. יש לכם שבע דקות. כל מה שתאספו יהיה שלכם. הוא ראה שהם מתמהמהים. אמר להם: "ומי שלא יאסוף, אני מוריד לו את הראש." למה להוריד לו את הראש? המדרש אומר: אם שמרת את התורה, אני משמר את נשמתך. אם לא תיזהר, אני לוקח את נשמתך. ולמה? מרוב שהוא אוהב אותם, את העבדים האלה, אמר: "יש לכם שבע דקות לאסוף יהלומים, תאספו. אל תתבזבזו!"

תתארו לעצמכם אדם שיש לו שבע דקות לאסוף יהלומים,

מה נקרא לבזות את התורה ח"ו?

הוא יודע שהכל הבל. הוא יודע שעבודה זה הבל. ובכל זאת, מה הוא עושה? הוא רץ אחריה.

אז אומר רבנו יונה: "ואיך ישכח חיי העולם הבא?" אמרו חז"ל: "כי זה שכתוב 'את דבר השם בזה ואת מצוותיו הפר' - זה נאמר על כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, שהוא בזה את דבר השם." לכן אומר רבנו יונה: **"חייב כל אדם לתקן לו מקום, ששם ילמד מקרא, או תהילים, תפילות, שיתפנה מעסקיו שמה... לשנות או לקרות, וגם בתקנה הזאת יפליא עצתו לנפשו, לחסוך נפשו מני שחת."**

אז רואים כאן כמה רבותינו הקפידו בעניין של לימוד התורה. כל זה כמובן מדובר על מי שיכול. גם מי שאינו יכול - יש לך את הזמן! אין אדם דבר כזה אין לו שעה, שעה וחצי ביום, שעתיים ביום. אין דבר כזה שלא. אז למה אדם לא מגיע, מנצל את השעה שעתיים האלה? כי הוא לא מבין את המעלה של הדברים.

אומר רבנו יונה: "זה נקרא לבזות את התורה." נתנו לך לאסוף יהלומים, נצח נצחים של שכר. אתה מקבל 200 מילים בדקה, יכול להרוויח, וכל מילה שווה כמו תרי"ג מצוות שאתה מקיים (-כך כותב הגר"א). אתה מבין איזה שכרזה?

בעניין דברים בטלים הוא אומר: "רעתם רבה וחטאתם כבדה מאוד. שאילו היו מאמינים שאין תכלית למתן שכרה של התורה. למה לא ישב ישיבו רגליהם ללמוד הלכות, או כל מקרא?" היום, יש בטלפון את הכל! אתה שומע, אתה רואה שיעורים, אתה יכול לנצל את זה! **אדם שומע שיעור, הוא מקיים "והגית בו". מה זה "והגית בו"? הוא הוגה בתורה.** אתה שומע שיעור, אתה לא מוציא בשפתיים, אבל כרגע איפה הראש שלך? אם הוא שם שיעור, מדבר ומתעסק ועושה, לא שם לב לשיעור - לא נחשב. אבל אם אתה שם שיעור, אתה מתרכז בשיעור, מה אתה נקרא? "והגית בו." אתה הוגה בתורה! אם אתה שומע הלכות, שומע מוסר, לא משנה מה. הרי העבודה של אדם ששומר תורה מצוות,

על מה תחילת דינו של אדם?

בדקים אותו, רואים באמת הבן אדם כל יום היה בשיעור, פעם בחודש, פעם בחודשיים, אולי לא הגיע. אבל הוא כל יום מגיע לבית המדרש, אומרים לו: "טוב, עברת את השאלה הזאת." אומר החפץ חיים: "אבל יש עוד דרישה."

חפץ חיים כותב (תורת הבית) למדנו שתחילת דינו של האדם על דברי תורה. מה שואלים אותו בבית דין של מעלה? "קבעת עיתים לתורה?" אז אדם יגיד: "אני קבעתי עיתים לתורה." יגיד: "כן, בבוקר היה לי קצת חוק לישראל, כל ערב הייתי יושב בבית המדרש, היה לי שיעור."

(א.ה.) וכן מובא בשם מרן הבן איש חי

הפסדת את השיעור תורה! ריבוננו של עולם, מה אתה טיפש? מה עם החיים שלך? מה עם העולם הבא שלך? מה תיקח איתך בסוף? אומר החפץ חיים: "זה נקרא ביטול תורה לשמה. אין לך ביטול יותר גדול מזה מהדבר הזה." מתי ילך אדם לחתונה? גם ככה החתן לא יוצא מהחופה עד 10 מהחדר ייחוד. אבל מה אתה עושה שם בשעה 8? בשעה 9? מה יש לך לעשות שם בכלל?!

מה הדרישה הנוספת? **האם כל רגע פנוי עסקת בתורה?** זה שאלה הרבה יותר חמורה מהראשונה. מה הסיבה? כל רגע פנוי שלך. מה זה רגע פנוי? אם אתה הלכת לעבודה, חזרת, אכלת, יפה מאוד. שתית, נחת, עזרת לאישה, דיברת עם האישה. נו, אחר כך מה עשית? איפה הלכת אחר כך? אומר: "היה לי חתונה." שואלים אותו- מה עשית בחתונה בשעה שבע? אפילו החתן לא היה? מה עשית? עונה האדם: "לא, אני רציתי להיות בחופה." בשביל חופה?

הגר"א - אל תברך ברכות ק"ש

כי את העבודה שלך אתה לא תבטל. מתי אתה עושה את כל הסיידורים? על חשבון התורה! אז תברך: "ברוך אתה השם, כי העבודה והממון היא חיינו, ואורך ימינו." זה אצלך לא ברכה לבטלה. אבל להגיד על התורה: "כי הם חיינו ואורך ימינו" - אתה משקר את הקדוש ברוך הוא. את זה אל תברך. ככה אומר החפץ חיים בתורת הבית בשם הגאון מוילנה.⁴ צריך לדעת מה השם יתברך רוצה מאיתנו!

יש לך שיעור? זה נקרא "קביעת עיתים לתורה". צריך לקבוע עצמו ללימוד התורה הקדושה, לא לפספס שום שיעור. אין דבר כזה לפספס. יש לו סיידורים? החפץ חיים כותב: "למה את הסיידורים לא עושים על חשבון העבודה?" הוא אומר: "לא, כי העבודה היא חיינו ואורך ימינו..." אומר החפץ חיים בשם הגר"א: **"אל תברך ברכות קריאת שמע בערבית, כי אתה מוציא שקר מהפה!"** אתה אומר: "כי הם חיינו ואורך ימינו" ואתה משקר. למה אתה משקר?

למה אנשים מזלזלים בתורה?

מזלזלים". זה כמו מים. לא אוספים מים, לא שומרים מים. היום בישראל מפחדים על המים. בישראל זה עולה כסף. בחוץ לארץ שהמים בחינם, מישוהו אתה תראה הוא מפחד להתקלח יותר? עוד דקה, יותר דקה, אולי משום ביטול תורה, אבל קמצנות על המים, הוא יפחד על המים? לא מפחדים על המים בחוץ לארץ. למה? כי זה לא עולה כסף. מישוהו משלם כסף על תורה היום? תורה לא עולה כסף. לכן, בגלל לא עולה כסף, אומר החפץ חיים, אנשים מזלזלים בזה. ואז אומר החפץ חיים בתורת הבית: "אם זה היה עולה כסף, אז יכל אדם להגיד: 'לא היה לי כסף לשלם על תורה.' היה פתחון פה. היום שהתורה בחינם, כבר אין את הדבר הזה. אתה לא יכול להגיד: 'לא יכולתי לשלם, לא יכולתי להבין, לא יכולתי לקנות תורה.'"

ועוד אומר החפץ חיים דבר נפלא. הוא אומר: "למה אנשים מזלזלים בתורה?" הוא אומר: המים זה החיות של האדם. אדם חייב לשתות מים וחייב להתרחץ. אי אפשר לבשל בלי מים. בלי מים אדם כמה ימים מת. למרות זאת, ראית מישוהו אוסף מים? יש כאלו שאוספים בקבוקים, אבל לא אוספים מים. למה לא אוספים מים? כי יש בשפע.

כל דבר שהוא בשפע, אדם לא מפחד עליו. לא אוסף אותו. אדם יראה יהלומים, ירים אותם? ירים אותם ודאי, כי אין את זה בשפע. אומר החפץ חיים: **"מכיוון שהתורה מונחת בקרן זווית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול!"** תראה כמה ספרים יש היום. כמה יש לך בקול הלשון? כמה יש לך בטלפון? כמה יש לך ספרונים? כמה אתה יכול להגות בתורה היום. הרב אומר "כיון שזה מצוי בשפע, אנשים

מה יעשה אדם שבאים עליו ייסורים?

עמל?" "עמל פיהו." שואלת הגמרא: "עמל פיהו. איזה עמל פיהו? לדברי תורה או לדברי שיחה?" החפץ חיים שואל: "פלא גדול. וכי ייתכן שאדם נולד לעמל של שיחה?" אלא אומר: "אפילו שיחה של מצווה, לא לזה אתה נבראת, אלא לעמל פיהו. עמל פיהו זה עמלה של תורה. אדם נברא לעמול בתורה הקדושה!"

חזל אומרים **"כל המקבל על עצמו עול תורה, מעבירים מעליו עול דרך ארץ. וכל הפורק מעליו עול תורה, נותנים עליו עול דרך ארץ."** אדם ראה שבאים עליו טרדות וייסורי העולם הזה, יקבל על עצמו עול תורה. אדם שקיבל עול תורה מסירים עליו את כל הבעיות של עול דרך ארץ. **כל אדם נולד לעמל.** הגמרא בסנהדרין צ"ט שואלת: "איזה

3 ובשביל הבר שאוכלים את כל ה...

4 דברים נוקבים, אבל צריך להתעורר בהם.

אין קין לשכרו

וגם הם, כולי האי ואולי.

אז בעל תפארת ישראל כותב: **"יש 48 קניינים של התורה. אחד מהם זה נקרא במיעוט שיחה"**. והוא מקשה קושיה ואומר: **"חז"ל (יומא דף י"ט) אמרו: 'אסור לאדם לדבר בדברים בטלים' שנאמר 'ודיברת בם' ופה חז"ל באו ואמרו 'במיעוט שיחה' מה זה 'מיעוט שיחה'?" שיחה מועטת מותרת**. אז איך זה יכול להיות? זאת לכאורה סתירה.

אז הוא מתרץ ככה: **"מה זה 'מיעוט שיחה' דברים של מה בכך"**. אם זה מלאכה-זה דברי חולין. פה הוא קצת מדבר, תגיד לי, נו, בסוף שחררו את השבויים, לא שחררו אותם". אז אומר: **"מה אכפת לך?"** הוא אומר: **"לא, אנחנו עכשיו סיימנו סוגיה, עמל גדול, כמה שעות. קצת לתת לנוח למוח. רוצה קצת לנוח"**. למד ארבע, חמש שעות, שש שעות. עכשיו המוח התעייף, רוצה קצת שיחה מועטת. אז אומר הרב: **"דברים של מה בכך ומועטים, יפה לתורה כעמל גדול של תורה, כדי שתנוח הנפש קצת על ידי זה"**.

עכשיו למדת דף גמרא: מה זה רחבה, מה זה מבוי, מה זה קרפף. תחזור על זה עוד הפעם עד שתזכור את השורות האלה בעל פה. תשנן אותם בעל פה, תחזור עליהם עוד פעם בעל פה. שולחן ערוך- ללמוד סעיפים בעל פה, לזכור אותם בעל פה. הרב אומר **"שאדם לומד בעל פה, לעולם הוא לא מבטל תורה"**. מה הסיבה? **"כל הזמן הוא יכול להגות בתורה הקדושה"**. אין קץ לשכרו של האדם הזה. למה בזמנם כולם היו תלמידי חכמים? כי לא היה במה להתעסק חוץ מהתורה. היום אנשים מתעסקים בהכל חוץ מהתורה. השם ירחם. כמה הראש שלנו טרוד בכל מיני שטויות. אבל שבאים לתורה, כבר אין לנו כוח לתורה. אדם בא, הראש שלו לא פה, אבל הוא בכל זאת בא. הרי בבית אי אפשר לנוח. פה עוד אפשר לנוח. קצת סודה, כוס קפה⁵. אדם צריך לדעת צריך לעשות סדר בחיים. הרי מה יקח איתו למעלה? אדם עובד, עובד, עובד... ריבונו של עולם, מה יקח איתו בסוף? אדם לא יכול ללמוד כל היום. אין מציאות שאדם לומד כל היום. כל היום להגות בתורה זה כמעט בלתי אפשרי. יחידי יחידים - כן. זה יחידי סגולה

מה עשה החפץ חיים כל ליל כיפור?

באמת שהבן אדם שבור מהחיים, מעוקב שידוכין, הבית שלו על הפנים, היה ממש שבור. אז כתוב שהחפץ חיים ישב איתו כמעט עד סוף הלילה, כמה שעות בליל יום הכיפורים, והחיה את נפשו. סיפר לו כמה קשיים הוא עבר שהוא היה יתום, הכריחו אותו להתחתן והוא התגרש, ובקיצור, הוא סיפר לו דברים על כל מה שהוא עבר, וככה החיה אותו. אה, מה תגיד חפץ חיים? זה לא ביטול תורה? ועוד בליל יום הכיפורים? לא. **יש מקומות מסוימים, דברים מסוימים, שזה לא ביטול תורה, זה נצרך**.

כך כותב רבי אהרון וולקין - **"שאם היה לפעמים נכנס בדברים כדי לפוש מעמלה של תורה, הדבר הזה מותר"**. ומה הסיבה? **"כי לפעמים צריך לדבר שיחת חולין עם אדם שבור או עצוב, גם, או לחזק אותו או להפיק דאגותיו"**. מסופר על החפץ חיים, כמה צעק על ביטולה של תורה, מסופר עליו שפעם אחת בליל יום הכיפורים, כשהוא סיים את התפילה של יום הכיפורים, הוא ראה אחד מהבחורי ישיבה שלו, בגיל 28, שהוא יושב על הספסל שבור. ואז יושב איתו החפץ חיים, התחיל לדבר איתו. ואז הוא רואה

לומד בזמן שאסור ללמוד

תפילה. אדם בא לתפילה. הכלל הוא-תפילה לחוד ותורה לחוד. כל רבותינו מביאים את הדוגמה (או"ח סימן קכ"ד בסעיפים ד,ו). אדם בחזרת הש"ץ או בזמירות, וכן על זה הדרך, תופס ספר. הוא עכשיו יושב, לומד. מרן כותב: **"אם השליח ציבור אומר את חזרת הש"ץ ואין עשרה מכוונים, מרן לא כותב 'עשרה עונים', אלא 'אין עשרה מכוונים לאמן'"**. ממשיך מרן ואומר: **"קרוב להיות ברכותיו לבטלה"**. ואז אם הוא יקרא איזשהו ספר, אחר כך משהו אחר מה יתפוס? הרי אדם אחר יגיד: **"אם הרב בחזרת תופס ספר וקורא..."** אז אחר מה יתפוס? עלון. השלישי יראה, רגע, אם זה עם הזקן תופס עלון אז ההוא יבוא עם עיתון. ואז

מה היסוד? היסוד שאדם תמיד יקפיד, שלא צריך לדבר דברים בטלים, ישתדל תמיד בלימודה של תורה, לעסוק בתורה הקדושה. וזה מה שכותב רבנו נפש החיים- שאם אדם, חס ושלום יכול לעסוק בתורה ולא עוסק בתורה. מה אומרת עליו הגמרא במסכת חגיגה? שהקדוש ברוך הוא, חס ושלום, כביכול בוכה על שלושה. אחד: מי שיכול ללמוד ולא לומד. אחד: מי שלומד ולא יכול ללמוד. ואחד: פרנס המתגאה על הציבור. השאלה היא, למה הוא בוכה על מי שלא יכול ללמוד ולומד? אשריו! אז למה הוא בוכה? הרי הוא מוסר נפש! אז הוא אומר: **"הכוונה היא שאדם לומד בזמן שאי אפשר ללמוד"**. מתי אי אפשר ללמוד? זמן

5 אמנם אפילו אם אדם נרדם, יבוא לבית המדרש, ודאי שיבוא.

6 , הוא לא עכשיו למד רבע שעה, בא לשיעור רבע שעה, משהו אומר לו: **"תגיד לי, מה קרה במלחמה בסוף?"** והם 40 דקות מדבר רים, לא שומעים את השיעור בסוף. לא על זה מדובר...

אמא שלה לא יכולה לעזור לה, חמתה לא עוזרת לה, מי צריך לעזור לה? הוא אומר: "לא, הרב אמר ביטול תורה, אני חייב ללכת." הלך, והיא יושבת בוכה מסכנה. הקדוש ברוך הוא בוכה יחד איתה, בוכה על החמור הזה. היא מסכנה, היא כל היום שלחה אותך ללמוד תורה כשהיא יכולה. עכשיו היא אחרי לידה, יש לה ילדים קטנים בבית. איפה אתה הולך עכשיו? תעזור לה! **הוא בוכה עליו, "איך מהתורה יצא כזה חמור, לא מבין דרך ארץ? דרך ארץ קדמה לתורה."**

יבוא הילד, יגיד: 'רגע, הרב עם ספר, וזה עם עלון, והשלישי עם עיתון' ואז הילד יבוא עם אייפון. אחר כך הרב יגיד לו: 'מה אתה מסתכל באייפון בבית כנסת?' יאמר לו הילד: 'קשוט את עצמך, אח"כ קשוט אחרים. אתה לא עונה בכלל אמן, אתה לא מסתכל אפילו בסידור. מה אתה רוצה ממני?'"

כשאדם לומד בזמן שלא יכול ללמוד, עוד דוגמא - שהאישה צריכה אותו, אישה אחרי לידה צריכה אותו בבית. קורסת,

מאיפה באים החמאס?

היה לומד יום אחד אצל רבי יוחנן, וחוזר עוד פעם לאשתו לשמח אותה ברגל. ואז החכמים היו צוחקים עליו בבית המדרש, היו קוראים לו "בר ברב דחד יומא."

ואז רבי יוחנן אמר להם: "במטותא מנייכו, שלא תפגעו. תיזהרו! זה מוסר נפש על התורה!" היה הולך שלושה חודשים הלך, ללמוד יום אחד, שלושה חודשים חזר, כדי שיהיה יום אחד בבית מדרשו של רבי יוחנן. ככה מספרת הגמרא. ומה הגמרא אומרת עליו? לא לועגת לו. אדרבה, משבחת אותו "בר בי רב דחד יומא" - נקרא רב של יום אחד. הענף יוסף כותב: "כל השישה חודשים עולים לו ללימוד תורה." ולמה? כי הוא היה בדרך ללימוד התורה, הוא היה בחזר מלימוד התורה בדבר מצווה, של לשמח את אשתו ברגל.

אז מה רואים מכאן? שאדם, אפילו יש לו כמה דקות רק מעטות ללמוד, תגיע ללמוד. אל תתבייש. אפילו חמש דקות, אפילו 10 דקות. ודרך ארץ קדמה לתורה - אל תגיד תשמעי אני עכשיו לא אלך שלושה חודשים, יחזור שלושה חודשים, עזבי אותי, תני לי אני אחזור שלוש שנים, ארבע שנים. הגמרא בכתובות אומרת שבאמת חכמים ככה היו עושים: הולכים ללמוד חמש שנים, שלוש שנים, שבע שנים, והאישה נשאת לבד. איך אומרת שם הגמרא בר מינן, היו מתים מזה. לכן, גם אם יש לו רק כמה דקות, ינצל אותם בלימוד התורה הקדושה.

וכן על זה הדרך, שאדם לא יכול ללמוד ולומד, גם עליו בוכה הקדוש ברוך הוא. ומה שאמרנו "יכול ללמוד ולא לומד", למה הוא בוכה עליו? על זה כותב רבנו החפץ חיים: "מכיוון שהקדוש ברוך הוא רואה כמה שכר יכל לקבל ומאבד אבידה נצחית." על אחת כמה וכמה יושב, מדבר דברים בטלים. נפש החיים כותב: "מכחיש פמליה של מעלה." - מתיש אותם, מתיש כוחם של פמליה של מעלה. חז"ל אומרים: "הקל קול יעקב". לא רשום "הקול קול יעקב" אם יש "קל" אחד, קול עם ו', קל אחד בלי ו'. אומר הגר"א: "אם הקל, הקלו בקול יעקב בלימוד התורה, הידיים ידי עשו" מאיפה באים החמאס? הגר"א כותב: **זה מביטולה של תורה. זה שמבטל תורה, מקל בקולה של תורה, לכן מגיעים כל הבעיות האלה.** בר מינן.

רבנו חיים פלאג'י כותב: "יש אדם שהוא מסכן, היה יום אחד אנוס, סיים את האונס שלו בשעה 9:05, 9:10. אומר אותו אדם "אני עד שאני אבוא לשיעור 9:15, הרב מסיים את השיעור 9:25." "ואם אני לא אמצא חניה, יהיה כבר 9:20 מה אני אבוא לחמש דקות, שש דקות, שבע דקות." יבוא או לא יבוא? **ברור שיבוא!**

הגמרא מספרת על רב אידי. אביו דרבי יעקב בר אידי. הוא היה יוצא שישה חודשים, מפסח. הוא היה משמח את אשתו בפסח. ואח"כ היה יוצא לבית מדרשו של רבי יוחנן. כשהיה מגיע, יש לו חצי שנה לחזור הביתה. אז מה היה עושה?

חידוש מכף הקלע..

לדבר איתך על כל השטויות שיש בעולם? אז אתה מה תגיד לו עכשיו? תשתוק? אי אפשר לשתוק, צריכים לדבר. אנשים מדברים. אז תגיד לו: "בוא תשמע חידוש". ואז הוא ישאל אותך - איזה חידוש יש לך? תגיד לו: "תשמע, אתה יודע מה הולך בגיהנום? מה יש בכף הקלע? בוא אני אספר לך על המדורים שם, שיחה בטלה מה היא עושה, "החיים

החפץ חיים כותב - **ישתדל אדם תמיד שיהיה לו איזה מסכת ככה או איזה מימרא, משנה, שולחן ערוך, משהו בעל פה, תמיד לשנן את זה בעל פה.** ועוד דבר חשוב: תמיד אדם יחזיק לעצמו איזה חידוש בדבר תורה. מה הסיבה? לפעמים בא לך משהו שהוא לא שבור רוח, הוא לא מספר לך את הצרות שלו. הוא עכשיו רוצה

7 זה לא אשתך שאתה צריך לדבר איתה בשיחת חולין חצי שעה ביום, 20 דקות ביום. דבר איתה לפי העניין כמה שהיא צריכה. היא מדברת, צריך גם כאלה דברים. אתה מקשיב לה, עונה לה. וכן על זה הדרך. לא מדובר באמא שלך או אשתך שצריכה לספר לך רק את הצרות שלה ולא אף אחד אחר

והמוות ביד הלשון". תחזיר אותו בתשובה..

עצת חז"ל לביטול חרדות

זה ממנה שהוא מוציא מהפה שלו" לכן אדם צריך להתחזק בדיבור במה שהוא מוציא מפיו.

3, הדיבור השלישי: **דבר המאוס**. שאין בו תועלת, דברים בטלה, צחוק, קלות ראש וכו'.

4. **הדיבור הרביעי** - זה כל אדם מדבר על ארמון של פלוני והמלחמה הזאת, על זה הדרך.

5. **והחלק החמישי שהוא הנצרך: זה דברי חולין**. מה זה דברי חולין? הוא מדבר על עבודה. צריך לקנות סחורה, למכור סחורה, מדבר בזה. זה דבר מצווה. **אם הוא מכוון את זה כדי לפרנס את אשתו ואת ילדיו, להחזיק בתורה, כל מילה ומילה הוא מקיים בזה מצווה**. ומה הסיבה? כי הוא עוסק בזה עכשיו לצורך.

אז לכן יש שתי דיבורים היקרים: **דברי תורה זה קודם כל, ודברי חולין לדבר מצווה**. דברים בטלים ישתדל להתרחק

מה שסיים הרמ"א (יו"ד סימן רמ"ו סעיף כ"ה) וכתב: "לא ידבר שיחת חולין" זה דברים שלא נצרכים. מזה אדם יתרחק, לא ידבר בהם. ישתדל לשנן לעצמו איזה משנה, איזה דף גמרא, דבר מסוים שהוא יוכל לשנות אותו כל הזמן. ואם לא, אז יקרא תהילים. הוא הולך ברחוב, ישנן תהילים, או ילמד תהילים, וכן על זה הדרך. וכך הוא זוכה בכל דקה להרוויח אלפים אלפים של מצוות.

וזה מה שאומרים חז"ל: "כל הנותן דברי תורה על ליבו, מבטלים ממנו הרהורי חרב, הרהורי רעב וכו'". אם יש לאדם חרדות, יש לו פחד, מה התשובה לזה? מה התקנה? מה התרופה לזה? חז"ל אומרים ב"בדברי דרבי נתן": "ייתן דברי תורה על ליבו. שיש בלב דברי תורה, זה מסלק את כל החרדות". יש אדם - יש לו בור מלא, נחשים ועקרבים. איך הוא יגרש אותם משם? ממלא אותו מים. **הם בורחים משם, לא הולכים לשבת שם. ככה זה האדם, שאדם מלא במים, מים חיים, דברי תורה**. אז כל הנחשים והעקרבים, כל השטויות שיש לו בראש בורחים. החרדות, הפחדים, השטויות, כל מה שיש לו, זה ממילא כבר יוצא ממנו.

הרמב"ם כותב ככה - יש חמישה סוגי דיבור. אומר הרמב"ם, אומר: "בחנתי הדיבור והנה מתחלק לארבעה חלקים." ולפי הרמב"ם זה חמישה חלקים. מה החלוקה? הוא כותב ככה:

1. **החלק הראשון: דבר מצווה**. מה זה דבר מצווה? מדבר בדברי תורה. זה הדבר הגדול ביותר: "לא נברא אדם אלא לעמל פיהו" - זה לדברי תורה.

2. **השני: דברי איסור**. דברים שאסור לדבר. כמו שכותב הגר"א באגרת התשובה שלו: "לא יתן, לא יועיל, לא יספיק לאדם כל המצוות בתורה שלמד, על מה שיוציא מהפה שלו." מה האומנות של אדם בעולם הזה? ישים פיו כרחיים, לא לדבר. "וכל הצרות וייסורים הבאים לאדם בעולם הזה

עמוס בן גרציה ז"ל
עמרללה בן זולכיה ז"ל
עדנה בת שוקת ז"ל
אבנר בן מיסה ז"ל
יוג' בן מרים ז"ל
מזל בת רות ז"ל

לרפואת
מיטל שמחה בת עליזה
עשור בן אסתר
אתי בן יוסף
טליה בת חווה

הרב שי עובד שליט"א
ראש כולל "חיים שאל" ע"ש מרן החיד"א זצ"ל

בית עובד

אור תורה מחייהו

נושאי השיעור: מה הזכות לקום בתחיית המתים? | גן עדן זה רק תחנת המתנה | מצוות בלי תורה? | חבל הצלה ממרן הבן איש חי | למה יש לאישה התפרצויות על הבעל? | זורקים כסף לפח | מה יקרה לגוף בעולם הבא? | מה עם כל המצוות של האישה? | עומק מאמר חז"ל 'אשתו כגופו'

מה הזכות לקום בתחיית המתים?

בראשונים¹ זה מוכח שם ובזה אין מחלוקת, שיש שלושה שלבים לאחר הפטירה. השלב הראשון זה נקרא עולם הנשמות, בלא גוף. הנשמה יוצאת, כל אחד לפי העניינים שלו, אחרי הכיבוס והטהרה שהוא עובר, פעמים שהוא הולך לגן עדן, פעמים שלא, לפעמים צריך כמה גלגולים, כף הקלע וכן על זה הדרך, עד שהוא זוכה לאיפה שהוא זוכה אחר כך בגן עדן תחתון. ואם הוא יזכה לעבוד ברעותא דליבא, פנימיות התורה וכדומה, אז לגן עדן העליון.

כתוב בפסוק בדניאל "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם". לעתיד לבוא, בעזרת השם, כשתהיה תחיית המתים, רבים יקומו אבל לא כולם יקומו. מדויקת הגמרא בסנהדרין: "ורבים" - ולא כולם. ומצד שני, במשנה כתוב "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא". כל ישראל יש להם חלק, אבל בהמשך המשנה נאמר "ואלו שאין להם חלק". נמצא שבאמת בתחיית המתים לעתיד לבוא, לא כולם יקומו בתחיית המתים.

גן עדן זה רק תחנת המתנה

ימות המשיח, יהיה תחיית המתים רק למי שהתאבל על ירושלים. מי שלא התאבל על ירושלים, לא יקום, לא יזכה לראות בבניין של ירושלים. בשמחתה של ירושלים כתוב "שישו בה כל המתאבלים עליה".

כותב הריטב"א² שאז יבואו על שכרם אותם הצדיקים שזכו להתאבל על ירושלים בלבד. והרדב"ז³ כותב - ואכתוב לך בשורה ונחמה לסובלי הגלות ועל השמדות, שמתו על קדושת שמו ולא ראו בטובתן של ישראל, לא בבניין בית המקדש, והצטערו כל ימיהם על זה. מי יקום בתחיית המתים? אומר הרב - שהרי זמן התחיה לסוף האלף השישי, יכנסו לעולם שכולו שבת, רק מי שהתאבל על ירושלים, יזכה לראות בשמחתה של ירושלים. הוא מביא את זה גם

גן עדן רבתי, זה רק מקום המתנה. אף אחד לא נשאר בגן עדן. בזה אין מחלוקת בראשונים, אף אחד לא נחלק בזה. מסביר גם את זה גם רבי יוסף אלבו בספר העיקרים⁴, אין מחלוקת בדבר הזה. הרמח"ל מסביר שזה נקרא 'מקום התרפות הנפש'. הנשמה צריכה להטהר, צריכה לנוח מהגוף שעינה אותה פה 70, 80 שנה, אז היא מתרפאת בגן עדן בהמתנה. במאמר העיקרים כותב הרמח"ל - והנה הוכנו מקומות לנשמות בצאתן מן הגוף לנוח שם, להמתין בגן עדן. אם זוכה כמובן, עד תחיית המתים.

ואז מה קורה אחר כך? אחרי גן עדן, יהיה ימות המשיח. זה עדיין לא תחיית המתים, לא על זה מדובר. תחיית המתים הנצחית, האחרונה, זה שלב שנדבר עליו תכף. כרגע זה

- 1 ע'י ברמב"ם בשער הגמול ורמב"ם בהלכות תשובה בפרק ח'.
- 2 מפרק ל' והלאה.
- 3 במסכת תענית דף כ"ט, וגם בראש השנה ט"ז.
- 4 בספר מגדל דוד בדף פ"ג.

עולם ואלה לחרפות לדיראון עולם". אומר הרמב"ם: חיי העולם הבא הם החיים שאין מוות עמהן, וטובה שאין עמה רעה. והוא שכתוב "למען ייטב לך והארכת ימים", ומפי השמועה למדו למען ייטב לך לעולם שכולו ארוך, שכולו טוב. זה תחיית המתים השלישית, אלף השביעי זה העולם השלישי, זה שכר הצדיקים שיזכו לנועם ויהיו בטובה זו, ופירעון הרשעים שלא יזכו לחיים אלו, אלא יכרתו וימותו.

יכול להיות שהם היו גם בגן עדן, אבל הם יכרתו מתחיית המתים, בר מינן. שם הם לא יקומו. ויש עוד בחינה שתכף נראה אותה - מי שהיה בו מצוות, אבל בלי תורה, לא יזכה לתחיית המתים. תחיית המתים השנייה, אם זה עם גוף או בלי גוף זה מחלוקת, ולדעת המקובלים, זה מתיישב וגם כאן אין מחלוקת.

מצוות בלי תורה?

ירושלים, אח"כ תחיית המתים השלישית שם כמו שאמרנו, יקומו רק מי שבא עם אור של תורה. אם אין לו אור של תורה, אז הוא לא יכול לקום.

רבי יוחנן רבי יוחנן הצטער על זה מאוד. אני קורא את הגמרא בכתובות ק"א - אומרת הגמרא, אמר רבי אלעזר: עמי הארצות אינם חיים. מה זה עמי הארצות? מי שבא עם מלא מצוות! יש אור החיים בפרשת כי תבוא, אור החיים קשה אבל זה אור החיים.. אומר הרב - ישרפו אותו בגיהנום עם המצוות שלו! לשון אור החיים הקדוש. בשם עולם הביא רבנו החפץ חיים שאין עם מה להחיות אותו בלי תורה. וזה לא דווקא בתחיית המתים, זה פה בעולם הזה כבר, אדם בלי תורה בעצם אין לו כלום. הוא ממש כמו בהמה מפרכסת.

חבל הצלה ממרן הבן איש חי

כמחצה על מחצה דמי, ונמצא שחצי מהזמן שלו הוא עסק בתורה. אתם מבינים? ככה מביא הרב בן איש חי⁵.

אתם יודעים, הרב צדקה כותב שבשמיים פוסקים לפי הבן איש חי. היה איזה ילד בירושלים שגולד וידע את כל התורה, המלאך שכח לסטור לו, אז הביאו אותו לפני הרב צדקה שיסטור לו וישכיח לו את התורה. אז הוא קצת דיבר איתו, והוא הזכיר לו את הספר של הבן איש חי. אומר הרב צדקה, מכאן ראינו שלומדים בן איש חי בשמיים. הוא סטור לו והשכיח לו את התורה.

כן בשו"ת הרדב"ז⁶ - שאלתם ממני ידידי על זמן התחיה, לפי שקיבלת מאבותיך שהוא סמוך לאלף השביעי וכולי. ודע, כי רק הצדיקים אשר התאבלו על קדושת ירושלים הם יראו בשמחתן. גם בזה אין לנו מחלוקת. מי שזכה להתאבל על ירושלים, להצטער על ירושלים, זה תחיית המתים הראשונה.

זה זמן ימות המשיח. אחר כך, אחרי ימות המשיח, מגיע השכר הנצחי והאחרון, שאחריו אין יותר שכר, זהו. זה הנצח נצחים, על זה מדובר. זה אחרי ימות המשיח. אותם הנשמות שזכו להגיע לגן עדן, ואותם הנשמות שזכו לקום בתחיית המתים הראשונה שזה ימות המשיח, הם אותם אלה שיזכו לתחיית המתים השלישית הכללית, ושם זה הבירור האחרון. שם עושים בירור מי זוכה לשכר הנצחי, כלשון הרמב"ם. כמו שכתוב בפסוק שראינו, "אלו לחיי

אבל לכולי עלמא, זה גמרא מפורשת בכתובות ק"א, ואין מחלוקת בראשונים בדבר הזה: מי שבא רק עם מצוות בלי תורה, לא קם בתחיית המתים. לא יכול לקום. אין מי שיקים אותו, זה לא עונש. אי אפשר להקים אותו. רק מי שבא עם כוח של תורה, רק הוא יקום בתחיית המתים. כוח של תורה, לא הכוונה ללמוד 24 שעות. הוא גם לא צריך להיות הרב עובדיה ולא הרב אלישיב. אנחנו לא יכולים להיות לא הרב עובדיה ולא הרב אלישיב. אין סיכוי. אלא מי שהתאמץ בתורה, מי שהשתדל בתורה. ואם הוא לא יכל בשום אופן ללמוד, אם הוא לא החזיק בתורה, לא יקום בתחיית המתים. לא תהיה לו תקומה. לא הוא, וגם מסכנה, לא אשתו.

הבנתם את התהליך? יש פטירת האדם, גיהנום, גן עדן, אחרי גן עדן זה יש תחיית המתים לחלק שהתאבלו על

אומרת הגמרא - אמר רבי אלעזר, עמי הארצות אינם חיים. שנאמר "מתים בלי יחיו". יכול לכל, תלמוד לומר "רפאים בלי יקומו". אומרת הגמרא, במרפה עצמו מדברי תורה הכתוב מדבר. אדם שאין לו תורה, איך הוא יקום בתחיית המתים? אבל תדעו, מרן הבן איש חי מביא שאם אדם זכה לקבוע שעה ביום, אבל בקביעות, לא זו מהקביעות הזאת, אומר הבן איש חי, מעלה עליו הכתוב כאילו למד חצי מהזמן שלו. מה עם החצי השני? מה יעשה, עבד.. צריך לאכול, צריך לשתות, צריך לישון, צריך לעבוד, להביא פרנסה הביתה, מה יעשה? אבל אומר הבן איש חי, כל קבוע

5 חלק ג' סימן תרמ"ד.

6 בהלכות תשובה בפרק ח' הלכה א'

7 קריאת שמע פעמיים ביום, זה מצווה. אבל זה לא יעזור לו. מה שאמר רשב"י, זה לצאת ידי חובת המצווה. אבל לא למד או החזיק בתורה, אני אקרא לכם את הלשונות של הראשונים, הוא לא יקום בתחיית המתים.

8 צריך להתעודד מזה. מי שקבוע שעה, שעה וחצי ביום כמו שצריך בקביעות, זה כמחצה על מחצה דמי. תראו כמה השם טוב איתנו.

בתחיית המתים? נכנס לדיכאון..

מספרת הגמרא, תראו מה זה - כיוון שראוהו מצטער, אמר "וואי וואי, ציערתי את הרב. אני חייב למצוא להם תקנה, שהוא לא יצטער", אמר לו - רבי, מצאתי להם תקנה: ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום. וכי אפשר לדבוק בשכינה? איך אדם ידבק בשכינה? אש אוכלה הוא. אלא אומרת הגמרא, כל מי שדבק בתלמידי חכמים, יש לו חלק בתורה. יש לו אחיזה בתורה. "עץ חיים היא למחזיקים בה". למה קוראים לתורה עץ חיים? עץ שנותן חיים לבן אדם. איזה חיים? בעולם הזה? אומר הנפש החיים בשער ד' - בעולם הזה, אבל התכלית, בחיי עולם הבא. כששמע רבי יוחנן ככה, הוא שמח שהוא מצא תקנה לעמי הארצות שיקומו בתחיית המתים.

למה יש לאישה התפרצויות על הבעל?

מת. בעל ייסורים גדולים, עני גדול. אין לו שום אפשרות ללמוד תורה, הוא לא יכול, אז חייב להחזיק בתורה. מי שירצה, יפתח, אני לא יכול לקרוא את הכל, אין לי זמן. תפתחו פלא יועץ, ערך חיזוק. הוא כותב: מי שיש לו כסף ולא מחזיק בתורה, זה נקרא טיפש, סכל. כותב עליו מילים קשות. למה? הוא אומר, אומרים לך בוא תקנה מרגליות בפרוטה. מרגליות בפרוטה, אתה קונה חיים. יש אדם שהולך למות, בא הרופא אומר לו "תשמע, יש לי תרופה שתיתן לך חיים ב-10 אגורות, 20 אגורות". הוא אומר "לא, זה יקר לי". אתה תמות! 20 אגורות, תקנה תרופה! "לא רוצה".

אומר הפלא יועץ, איך אדם בהבל, בניירות, אתה לא קונה חיים? כמה אתה מוציא על הבלים, כמה אתה מוציא על שטויות, חיים אתה לא קונה? תפתחו בעצמכם פלא יועץ ערך, ערך חיזוק, אני לא יודע לקרוא אותו טוב. תפתחו אתם, תראו שם איך הוא יורד על הבן אדם, וואי וואי, מה הוא עושה לו. אתה קונה חיים, חיים, אתה תחיה אתה ואשתך! בשביל כסף אתה לא קונה חיים? מה אתה קונה? עוד נכסים ועוד בגדים ועוד מכונית ועוד.. מה אתה עושה? אומר הרב: טיפש, מי סכל יראה כל זה ולא יעשה זאת? בעד פרוטות, בהבל, אתה קונה לך חיים. לא חיים של 70 שנה, רבותי, חיים של נצח נצחים!

אומרת הגמרא - אמר רבי יוחנן לרבי אלעזר, לא ניחא למריה דאמרת להו הכי. רבי יוחנן הצטער מאוד מהדרשה של רבי אלעזר. אמר לו "מה, ככה אתה מדבר על עמי הארצות מסכנים? הרגת את כולם. שלחת את כולם לאבדון בגלל שלא לומדים תורה?" הוא הצטער על זה מאוד. אמר לו - "מקרא אני דורש". אמר לו, "הרב, מה אתה רוצה שאני אעשה? אתה בא נגדי. מה עשיתי? דרשתי לך פסוק". הוא רצה לדרוש לו את זה בעבודה זרה. אמר לו, יש מקרא: "כי טל אורות טליך וארץ רפאים תפיל". כל המשתמש באור תורה, אור תורה מחייהו. וכל שאין משתמש באור תורה, אין אור תורה מחייהו. זה פסוק, מה לעשות? אומרת הגמרא, הצטער רבי יוחנן. רבי אלעזר ראה שרבי יוחנן נכנס לצער, נהיה מדוכא מהדרשה הזאת.. זהו, אין להם חלק

כותב נפש החיים שם⁹ - אדם שאינו עוסק בתורה ואינו מחזיק בתורה, פסקו וחתכו חכמינו ז"ל שאבדה תקוותו לדור דורים חס ושלום. זו לשון נפש החיים. אין לו תקומה, אין לו תקנה. איך יקום בלי תורה? מסכנה גם אשתו. תדעו לכם, הגמרא בחגיגה אומרת - אינה לא חזי, מזליה חזי. כשהאישה מרגישה שבעלה עם הארץ והוא לא עוסק בתורה ולא תומך בתורה ולא לומד תורה, אז היא מרגישה את זה, והיא מתגברת עליו. ומתגברים עליו ועליה הדינים. כי היא מרגישה את הדבר הזה.

היום, אם לאישה יש התפרצות, שולחים אותה למטפל, המטפל בעצמו צריך טיפול.. הוא לא לומד תורה, איך הוא יטפל במי שצריך טיפול? איך הוא יטפל באחרים? זה שיגעון, העולם הזה נהיה משוגע. אתה שומע דברים, אתה רואה שהעולם הולך ונהיה משוגע, העולם נהיה בית משוגעים. אבל בלי תורה, איך לא יהיה בית משוגעים פה, רבותי? איך בלי תורה העולם לא יהפוך להיות בית משוגעים? תגידו לי אתם. הנפש האלוהית לא מסוגלת, לא יכולה לשרוד ככה. כתוב בתנא דבי אליהו: הקיצו ורגנו שוכני עפר - מכאן אמר דוד המלך, יהא חלקי עם שממיתים עצמם על דברי תורה¹⁰. בקיצור, יש פה עוד אריכות גדולה. יש פה דברים נפלאים. לאדם יש שתי אפשרויות, רבותי, או ללמוד תורה, או ללמוד תורה. זהו. אין משהו אחר..

ואם הוא אנוס גמור, מה זה אנוס גמור? אדם שהוא חצי

זורקים כסף לפח

אחר כך עובדים על האנשים, אומרים להם תקנו עלונים. עובדים עליהם בעיניים, משקרים אותם, "החזקת תורה",

9 בפרק כ"ד.

10 שנאמר: ממתי ידך ה' וגו' חלקם בחיים וגו' (תהילים יז-יד).

או קונה עלונים. "לא, אני מחלק עלונים". תקום בתחיית המתים עם העלונים אתה חושב? העלונים בגניזה, זה יקים אותך בתחיית המתים זה? אנשים טיפשים, אין שכל. כמה תצעק, תדבר, לא עוזר. כנראה לא יעזור גם. לך תשאל, תבדוק, תראה. אדם קונה בית, איך הוא בודק את הבית? מהעולם הבא שלך לא אכפת לך? רבותי, אנשים יהיו הומלסים בעולם הבא. בפרדס רימונים ברמ"ק כתב, אנשים יעלו לעולם הבא, יגידו לו טוב, יאללה, מכבסות. יכבסו אותו¹¹ 100, 200, 300 שנה. יבוא לגן עדן, יגידו לו כן, מה אתה רוצה? הוא יאמר "הגעתי, סוף סוף גן עדן". יגידו לו מה אתה רוצה? לא קנית פה מקום. "איפה אני אהיה?" הרמ"ק כתב¹², יש מקום שזה נקרא רשות הרבים בגן עדן. מה זה רשות הרבים? אתה תמצא בגן עדן מקום¹³ ותבקש להשתתף בסעודות מצווה שם עם הצדיקים.

רוצה לתרום, לך תראה את המקום. יגידו לך "שלום, אנחנו רוצים לעשות התרמה". אין בעיה, איפה אתם נמצאים? "אנחנו בירח, אתה יכול לבוא לירח? תבוא לירח, אנחנו נמצאים בירח". אני רוצה לבוא לראות מה יש שם!

"יש לנו כולל של 70 אברכים". אתה נכנס, אתה רואה כמה פצועים שם, ושני זקנים. אתה אומר איפה האברכים? "לא, זה הלך, זה חזר, אין עכשיו". איפה הראש כולל? "הוא הלך להזמין את הג'יפ לרבנית..." ואנשים זורקים את הכסף שלהם שם. תבוא, תראה את המקום, תראה את האברכים. יש כוללים שמחזיקים אותם בלי לשלם להם. שאלתי אברך "אתם מקבלים פה משכורת?" אמר לא, יש סלים לחגים. יש גם מקומות כאלה רבותי. אנשים זורקים שם את הכסף שלהם. אחד כזה, הקדוש ברוך הוא שונא אותו ואת הכסף שלו אם הוא שם את הכסף במקומות כאלה. לך תראה איפה אתה נותן את הכסף שלך.

מה יקרה לגוף בעולם הבא?

בהרמב"ם כתב - זה נקרא עולם הנשמות, בלי הגוף. יש השגת הראב"ד על הרמב"ם, מחלוקת הכסף משנה מיישב, מי שירצה יראה בפרק ח' הלכה ב'. לפי רבנו האר"י בעץ חיים אין מחלוקת ביניהם. אומר הרמב"ם לעתיד לבוא, הגוף של הבן אדם יחזור להיות כמו הגוף של אדם הראשון לפני החטא. לפני החטא הוא היה כולו אור, אור עם א'. אחרי שהוא אכל מעץ הדעת, הוא נהיה עור עם ע'. עור נחש. וזה הגוף שלנו עכשיו. הוא רוצה הרבה את העניין של הנפש הבהמית, ואנחנו רוצים את נפש האלוקית, רק בשבת 'וינפש'. כל השבוע מלחמה בין הגוף לנשמה. אבל לעתיד לבוא, בסוף העור הזה יחזור להיות אור, כמו לפני חטא אדם הראשון. וזה הסוד שמשה רבנו זכה שהגוף שלו יהיה בחינת נשמה. המהרח"ו כתב שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה "של נעליך מעל רגליך", התכוון תשיל את הגוף שלך, מהעור, מעור הנחש. ככה המהרח"ו מביא. הגוף הולך להזדכך. על כל פנים, יוצא שהמסקנה היא שהגוף יבוא יחד עם הנשמה ויקבל את השכר שלו.

תהיו מרוכזים כמה דקות, זה תורה יקרה מאוד, אני אומר לכם. יש מחלוקת גדולה בין הרמב"ן¹⁴ לרמב"ם¹⁵, אם עולם הבא, תחיית המתים האחרונה, שזה השכר הנצחי של הבן אדם, זה עם הגוף או בלי הגוף. לפי הרמב"ן, זה יהיה עם הגוף. ולמה עם הגוף? כי הגוף חייב לקבל שכר. הגוף ירד לקבר, שם הוא ישלם ביוקר על כל מה שהוא עשה פה. ישלם ביוקר ממש. ואחר כך, אחרי שהוא שילם על מה שהוא עשה, אומר הרמב"ן, הוא חייב לקבל שכר מה ששירת את הנשמה פה 70 שנה. היה לו פה צומות, הוא צם. סבל צומות. סבל את הרב כל יום שעה וחצי בשיעור? סבל אותו... סעודות שבת, וסבלת חמין אחר כך? "לכבוד השם, יאללה, עוד צלחת..." ומי מתפרק אחר כך? הגוף. סובל חולאים, סובל קור, סובל חום. מי סבל? הגוף. אומר הרמב"ן, חייב לבוא על שכרו. איך יבוא על שכרו? לעתיד לבוא, נדבק הגוף עם הנשמה, וזה תחיית המתים האחרונה, מי שיזכה להגיע לשם, ונעשים כאחד, והוא מקבל שכר עם הנשמה ביחד בעולם הבא, בנצח נצחים.

מה עם כל המצוות של האשה?

הבנים ללמוד תורה, בזה היא זוכה לעולם הבא. שואל הגר"א מה זה, מה, אין לה מצוות? כמה לא תעשה היא שומרת? היא לא הולכת בפריצות, הולכת בצניעות, שומרת ערוה, לא מדברת עם גברים, עושה סעודות שבת, אוכלת

הגמרא שואלת נשים במאי זכיין? איך אישה זוכה לקום בתחיית המתים? ככה אומרת הגמרא במסכת ברכות דף י"ז. אומרת הגמרא, באקרוי בנייהו לבי כנישתא ובאתנניו גברייהו בי רבנן. שהיא שולחת את בעלה ללמוד תורה ואת

11	אין ניקוי יבש...
12	ככה מביא גם כן חסד לאברהם.
13	תביא שק שינה, יעשו לו שק שינה מהעלונים יעשו לו...
14	בשער הגמול, במאמר אות רכ"ד והלאה.
15	הלכות תשובה, פרק ח'.

הגר"א, לכן שאלו חכמים - אישה, מה היא תהיה, מסכנה, מה עם האישה? אומרת הגמרא, כיוון שהאישה משרתת לבעלה שילמד תורה, היא קמה איתו. הלבוש פוסק את זה להלכה.

מצה. יש לה מלא מצוות. ומלא לא תעשה שהיא שומרת אותם. איפה כל זה? אומר הגר"א - זה שכן בגן עדן. לעולם הבא לא קמים ממצוות.

זה הראשונים שקראתי. מצוות זה גן עדן. עולם הבא, אין עולם הבא. לעולם הבא קמים רק עם תורה. אז אומר

עומק מאמר חז"ל 5 'אשתו כגופו'

בהקדמה¹⁶. הבית הלוי כותב - תלמיד חכם זה קדושה או תשמיש קדושה? אם תגיד שתלמיד חכם זה תשמיש קדושה, אז המחזיק שלו נקרא תשמיש דתשמיש. וקיימא לן, תשמיש דתשמיש נזרקין. אבל אם אם זה תלמיד חכם שהתורה חרוטה בלב שלו, הוא כל כולו אש של תורה, אז מה הוא? הוא לא תשמיש קדושה, אומר הבית הלוי, הוא עצמו הקדושה! אז אתה בתור אחד שתומך בו, מה אתה הופך להיות? תשמיש. אומר הרב, תשמיש קדושה נגזז עם הקדושה, ולכן המחזיק בתלמיד חכם ייגזז איתו וגם יקום איתו. למה? כי הוא נקרא תשמיש דקדושה!

לכן תדעו לכם, רבתי, רק מי שיש בו טל תורה, או בלימוד, או בהחזקה, יקום בתחיית המתים. אם אין בו טל תורה, יהיה בגן עדן עד תקופת גן עדן. נגמרה תקופת גן עדן, נגמר השכר, אין מה לעשות איתו. רבתי, אין מה לעשות איתו! שמעתם?!

מכאן יוצא שהשכר בגן עדן הוא לא נצחי. זה זמני. הרמח"ל בדרך ה'¹⁷ כותב שגן עדן זה רק זמן ריפוי לנשמה, הכנה לתחיית המתים. היא רק מתרפאה שם. זה מפורש בכל רבתינו הקדמונים. כולם כותבים את זה. "כי נר מצווה ותורה אור". מצווה יש לה זמן, היא לא נצחית. הוא שואל, מה תגיד על המצוות, שהם נצחיות? מה תעשה עם זה? כותב החפץ חיים¹⁸, תקשיבו טוב - כל מצווה שורה על איבר, ומחייה את האיבר הזה. אומר הרב, אבל מתי השכר של המצווה נצחי? כששורה עליה אור התורה. אם לא שורה עליה אור התורה, אין לה שכר נצחי. אומר הרב - והנה תלמידי חכמים עוסקים בתורה ובמצוות, אור תורה שעל ידו, הוא המחיה למצוות, בכל איבר ואיבר. אבל אם אין אור תורה, המצוות כבר לא נצחיות. זה אור החיים בפרשת כי תבוא, שמצוות בלי תורה, אין מה לעשות איתם.

שלא יעבדו עליכם

זה נקרא קביעות עיתים לתורה. זה נקרא החזקת התורה, רבתי. שלא יעבדו עליכם, שלא ישקרו אתכם, שלא יספרו לכם סיפורים. אל תאמינו לאף אחד. תפתחו ספרים, תראו

עכשיו הדובדבן, כל זה בשביל שרציתי להגיע לדבר הזה - אומר המהר"ל בנצח ישראל, דבר פלא פלאים: לכן אמרו חז"ל אשתו כגופו. מה זה אשתו כגופו? אשתו היא כמו הגוף שלו. מה זה כמו הגוף שלו? כמו שהגוף יזדכך ויטוהר ויהפוך להיות חלק מהנשמה, ככה אשתו, היא תהיה אחד איתו. איך תהיה אחד איתו? כי היא כגופו, היא לא לומדת תורה, כמו שהגוף לא שייך בתורה אבל הוא שירת את הנשמה, הוא יקום איתה. כך אישה ששירתה את בעלה ללמוד תורה, תקום איתו בתחיית המתים. לכן אמרו "מכבדה יותר מגופו". כי הגוף זה נחש, למה אתה מכבד אותו? כי הוא משרת אותך ללמוד תורה. אבל היא, היא לא נחש חס ושלום, היא רוצה שתלמד תורה, היא מעודדת אותך ללימוד התורה. אז אשתו כגופו, תקום איתו בתחיית המתים לקבל שכר בעולם הבא, בנצח נצחים.

עכשיו תראו איזה דבר פלא, תראו איזה יופי עכשיו. אני אומר לכם, אפשר לדרוש את זה כמה שעות. אני נתתי לכם רק את התמצית של הפטל. זה מתוק מדי. תשמעו: הבית הלוי שואל, איך יכול להיות שאדם בכסף יקום בתחיית המתים? זו קושיה חזקה. הרי אמרנו שרק אור תורה מחיה אותם, לא ראינו שכסף מחיה אותם. יש גמרא בפסחים נ"ג, הגמרא אומרת "בצל החכמה בצל הכסף" מי שנותן לתלמידי חכמים, ישב איתם בעולם הבא. שואל הרב, אבל איך זה יכול להיות? איך הוא יקום? אין לו טל אור של תורה. איך הוא יקום?

המלבי"ם בתהילים, פרק קל"ג כותב - הרי מה זה תומך בתורה? זה יששכר וזבולון, הסכם יששכר וזבולון. אומר הרב, כמו שהגוף הוא זבולון, והנשמה היא יששכר, וזבולון הגוף קם עם יששכר, עם הנשמה, אז כמו שהגוף קם עם הנשמה, ככה המחזיק בתורה הוא כמו הגוף, כי הוא הוא היה הגוף של התלמיד חכם. מה זה הגוף שלו? הוא יצא לפרנסה, יצא לעבוד, הוא היה הגוף. והתלמיד חכם ישב, עסק בתורה. אז נמצא שהזבולון הוא בעצם הגוף, והוא יתחבר לעתיד לבוא עם הנשמה, עם יששכר כגוף אחד, ויקום בתחיית המתים. כך אומר המלבי"ם.

עכשיו תשמעו איזה מתנה זה הבית הלוי הזה

16	חלק א' בשו"ת שלו.
17	חלק א' פרק ג' אות י"ב.
18	באגרות ומאמרים סימן ע"ב.

אם הוא ילמד תורה יהיה לו שלום בית, זה כתוב מפורש ברמב"ם. "כל בית שאין בו דברי תורה, אש אוכלתו". מידה טובה ממידה רעה, פי 500. אם יעסוק בתורה, באמת אבל, ימסור נפש על התורה, זה חייב להיות לו, התורה מביאה את הכל. בתורה יש את כל הסגולות. מסירות נפש על התורה, למסור נפש על התורה. זיכנו השם יתברך שנוזכה בעזרת השם לקדושת התורה, לקום בתחיית המתים, נזכה לגאולה השלמה. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן.

מה הספרים אומרים. אדם לא יקום בתחיית המתים אם אין לו חלק בתורה.

למה אשתו מתגברת עליו? כי היא מרגישה, מזלה מרגיש, שהוא הורג אותה, הוא המוות שלה. במקום שהוא יהיה החיים שלה, יתן לה חיים בעולם הבא, הוא המוות שלה. אז היא מתגברת עליו. ואז אומרים להם לכו לטיפול, איזה טיפול?! המטפל צריך טיפול. איזה טיפול יעזור להם, רבותיי? אם הנשמה אומללה ואומללה ואנוסה, מה יעזור להם?